

Nro. 45.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 4-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

I. A' Rénuson túl Helvétziában.

Több külföldi közönséges levelekből, is olvastuk, de *Károly* Királyi fő Herczeg 28-ik Majusi ide küldött Tudósításából tsalhatatlanul tudjuk, hogy a' Rénusi Cs. Kir. armadiának fő hadi szállása, a' *Zürichi* (Tigurumi) Cantonnak egy nem utolsó városában *Winterthurban* vagyon. Innen arról tudósittya ő Kir. Herczega az ide való Cs. K. udvari hadi Tanátsot, hogy a' Helvétziában commandirozó Fr. fő vezér *Massena*, Majus 25-ikén minden oldalról meg támadta a' mi vitéz hadi seregeinket, és hogy azon szempillantásban foglalta el *Thurgoviának* anya városát *Frauenfeldet*, a'

mellyben Cs. K. F. M. L. B. *Petrarsch*, B. *Hocze* F. M. L. rendeléséből oda ment volna.

Az itten történt tsata, mind a' két részről igen vakmerő módon folytatódott, 's egész setét estig tartott, a' Cs. K. gyalogság, a' melly az azon napot meg előzőtt egész éjjel tartott marfirozás miatt meg lankadott, bámulásra méltó bátorsággal viaskodott, toditotta ezt herczeg *Rosenberg* General vezérlése alatt a' *Kinsky* dragonyos regimentje, a' melly a' leg hevesebb tűzben is hathatos segítségére vólt a' gyalogoknak, jó példával menvén elő a' nevezett herczeg az alatta valoknak, a' ki, még akkor is, a' midőn már testén contusiót kapott volna, meg nem szünt a' comandirozástól.

Mind a' két részről nem kevés vólt a' veszteség, 's talán még több is lett volna, ha a' békövetkezett setét éjel véget nem vetett volna a' tsatának, a' midőn 500 ember esett fogságuukba az ellenség közzül.

De ezzel meg nem elégedett Ő Kir. Herczegsége, hanem mindjárt a' következő napon olly intézeteket tétetett, a' mellyek alkalmasabbak vóltak az ellenségnek hasznos ki menetellel leendő meg támadására. E' végre herczeg *Reusz* F. M. Lajtinántot az alatta lévő osztály sereggel B. *Hocze* F. M. L. segítségére küldötte, a' ki is *Majus* 27-ikén rajta hajtott az ellenségre, minden pontban vissza verte őket, úgy annyira, hogy dél előtt 11 órakor már *Winterthurban* vóltak vitéz seregeink, a' Francziák pedig *Zürichig* (*Tigurumig*) vonták magokat vissza. — Ezen tsatának alkalmatosságával 300 embert, 's 4 ágyút fogtak el a' mieink. — Több illyetén szerentsétlenségtől is félvén *Mafsená* fő vezér, az általa Olasz Országba küldetett *Lorche* Generálnak osztály seregét utjából vissza hivatta,

II. Olasz Országban a' Pó vizén túl.

Ferrara várasának és váranak Gr. *Klénau* derék Generalissunk által lett el foglaltatásáról, egy

két szóval emlékeztünk a' múlt posta napon. — Most már környülállásosan le iratta, 's meg is küldötte *B. Kray* hadi Tárnokmester azon történetet. Ugy tapasztallyuk ezen elő adásból, hogy eleinte vonakodott a' várban hagyatott Fr. katoná örizet annak által adásától; de minekutánna az ostromló készületeket, az általunk hamarjában készitetett batteriákat, az azokra vonattatott ostromló ágyukat meglátta volna, de kivált, minekutánna a' mi áyúinknak sebes tüze a' várban két magazinumot meg gyujtott volna; Majus 23-ikán esteli 9 órakor két parlamentört, az az, Capituláló személyt küldött ki a' benn vólt Fr. Commendans *Gr. Klenau* Generalisunkhoz, a' kikkel a' következő czikkelyekből álló capitulatióra lépett: 1) hogy a' benn lévő katoná örizet, ezen capitulatiónak ratificatiója után 30. órával költözzön ki onnan szokott hadi betsüllettel, az az, fegyverével, bagazsiájával, és egy tábori ágyúval, költözzön ki; hanem hogy a' vár előtt való mezőségen minden fegyverét rakja le, lovasság adja által a' lovait; a' tisztek tartsak meg fegyvereiket — 2) hogy 6. hónapok alatt sem a' Fels. Császár, sem frigyesei ellen ne szolgállyon. — 3) hogy Auszriai katonaság kifirése alatt, mennyen a' Fr. armadiának fő quártélyához; de azon az uton, a' mellyet Generalisunk rendelend. — 4) hogy a' Fr. örizet bagazsiájának el vitelére, akár légyen az a' katonaságé, akár más személyeké, szükséges szekerek adattassanak. — 5) Egyik Statiótól a' másikig, kinek kinek rangjához illendöképen adattassék eleség és furázs. — 6) hogy azok a' betegek és sebesek, a' kiket el vinni nem lehet, meg gyógyulásokig maradjanak a' *Ferrarai* ispotályban, annakutánna pedig a' seb orvosokkal és gondviselőkkel együtt, azon módon, mint a' többi, küldettefennek a' Fr. forpostokig. — 6) hogy a' capitulatiónak fel tse réltetése után mingyárt minden várban találtatandó artilleria, fegyver, magazinumok, planumok, irások, 's több efélek jegyeztessenek fel, 's adat

tassanak által a' győzedelmesekeknek. — 8) hogy a' benn lévő Cisalpinusi és Piemonti katonákkal épen úgy bánnának, mint a' Francziákkal. — 9) hogy azok a' Fr. tisztek, és tisztviselek, a' kiknek elkerülhetetlen dolgaik miatt *Ferrarában* kell maradni, addig, míg a' várbeli Commendansnak tettzeni fog, ott maradhassanak. — 10). Senki semmi bántódására és sérelmére ne legyen az ott vólt Fr. katona őrizetnek, és az ahoz tartozott személyeknek. 11) Ezen capitulationnak meg erőltetése után mingyárt adattassék által az úgy nevezett fél hóld formájú kapu a' Cs. K. katonaságnak. — 12) Ezen fel tételek bé tellyesítetéseknek bizonyosságára nézve, mind a' két részről kezesek adattassanak. — *Költ Ferrarában Majus 23-ik napján.*

Ezen *Ferrarai* várban 72 új ércz ágyú, minden munitiótól együtt, 6. hólnapra való eleség, és ollytábori apatika találtatott, melly meg ér másfél millió livert. Ezeken kívül, fél millió gyalogságnak való töltés, 5214 mázsa puskaapor, 20 mázsa salétrom, felette sok ótska fegyver, 's több efélék vóltak ottan.

A' *Ferrarai* várnak ostromlása alatt *Ravenna* városának el foglalására is küldetett egy osztály sereg a' *Stuart* regből való *Grill* Obristlajtinánt vezérlése alatt, a' ki is olly jó előre való intézket tett, hogy minden vér ontás nélkül birtokára juthatott ezen köfállal körül vétetett városnak.

Mélas lovasság Generalissa, a' *Mediolánumi* herczegségnek *Candia* nevü helységben való fő hadi szállásáról azt írja *Majus* 21-ik napján, hogy a' *Kaim*, *Frölich* és *Zoph* Cs. K. Generálok vezérlések alatt lévő osztály seregek, és a' *Förster* Generál alatt lévő Orosz truppok harmad egész napig tartott sanyarú, fáros és esős időben való marsirozások után azon tábor helyre érkeztenek, melybe már akkor *Langasco* és *Candia* közt, a' több Orosz truppokkal *Rosenberg* Generál le telepedett, és *Wukasowich* Cs. K. Generállal együtt el foglalva tartotta a' *Valenzai* és *Casale* erős posztokat,

a' honnan, a' környülállásokhoz képest, vagy *Turin*, vagy *Asti* ellen fognak fordúlni.

Azonközben meg hagyatott Gr. *Bellegarde* F. M. Lajtinántnak, hogy a' Helvéczsiának déli határjai körül lappangó *Lecourbe* Fr. Generált keresse fel, a' ki, a' mint a' környülállások mutattyák, egymás kezére jattzott *Moreau* Fr. fő vezérrel.

Egyfzersmind azon hadi operatiókról is tudossittyá *Mélas* Gen. a' Fels. Cs. Kir. udvari hadi Tanátsot, a' mellyek az Olasz Országi Cs. K. armadiánál lévő néhány Generálok vezérlések alatt imitt amott történtek.

Gr. *Hohenzollern* Cs. K. Gen. Majus 18-ik napját követett éjel, éjféel után 1. óraker, az alatta lévő osztály sereggel 3. colonnében *Taverne* alá ment, 's viradtaker meg támadván az ott tanyázott ellenséget el üzte, kinek *Lecourbe* Fr. Generál segítségét vivén, *Pirongo* mellett Gr. *Hohenzollern* Generálra bukkant, vele öszve tsapott, de valamint másutt, úgy itt is hátat kellett nékie vetni, 's minden vólt posztjait oda hagyni, a' midön a' nevezett Cs. K. Generális is minden ellentállás nélkül el foglaltatta a' *Lubinoi*, *Ponte-Teresai*, és *Luganói* positiokat, 's onnan, a' mint már múlt postán is jelentettük, a *Majlandi* kastélynak ostromlására ment.

Az ezen tsatákban el fogatott Francziáknak számát, a' rélatió tételnek alkalmatoságával meghatározni nem tudta Gr. *Hohenzollern*, kiváltképen azért, mivel a' szálllyel üzettettek kozzül, minden nap, hol több hol kevesebb fogattattott el, a' már addig fogságunkba esteknek 100 köz emberre, 's egynéhány tisztre teszi a' számát. — A' sebbe estek és meg hóltak 300 főre tétetődnek; részükről ellenben tsak 9 ember hólt meg, 's 25 esett sebbe.

*

A' többit a' jövő^{*} posta napon fogjuk Erd. Olvasoinkal közleni, addig is pedig jelentjük, hogy a' Fels. hadi Cancelláriának ma dél előtt 11 óra^{*}

kor költ különös Tudositása szerént, *Vukasovitch* Cs. K. General, a' Szárdiniai Király lakó városát *Turint* a' Francziáktól vissza vette, a' melly kellemetes történetet, ha élünk, a' jövő pénteken, környülállásosan fogjuk. Erd. Olvasoinkal közleni.

Olasz Ország.

Minekeltte a' Cs. Kir. seregek, *A. Lombárdiába* bé mentek volna, következő értelmű közönséges hirdetmény küldetett oda bé Ő Cs. Kir. Felsege nevében:

II-sodik *Ferentz Császár*. Lombárdiai nép! Nem a' ti örökös Uratok, hanem egyenes szívű barátotok és titeket szerető atyátok, azon sok szerentsétlenségeken, mellyeket az igazágtalanság, 's telhetetlen fősvénység szült, meg indulván, ki terjesztetett karokkal tér hozzátok vissza, hogy titeket a' maga mellyéhez szoritson. Gondoljátok meg jól kedves Fiaim, hogy ő az, a' kit ti sürü foházkodások közt vissza kívántatok, és a' kit a' ti sz. harangjaitoknak hangja vissza hívott: most már hozzátok jön, hogy a' hadakozó fegyvereknek hangjával azt öszve csattolja, és egyik kezében békefleg olaj ágat, a' másikkban pusztító fegyvert tart, olly véggel, hogy az egyikkel a' Sz. Valás kebelében, a' régen ohajtott békefleggel, a' másikkal a' valóságos igazágnak kebelében a' maga hathatós hatalmával, a' mely egyedül az elsőnek gonosz meg háboritói ellen, és a' másodikknak gyűlölséges ellenségi ellen fordítatott, titeket meg kínáljon. — Fogadjátok el ötet kedves fiaim a' ti el hagyatott környékeitekben szeretettel, a' mellyek újjabb étel és elevenséggel fognak virágzani; kaptsoljátok magatokat vele öszve bátorsággal, a' melly által utat fogtok a' ti boldogságtokra nyitni, és hogy annyival bizonyos abban vihessen titeket a' ditsősségre, egyik frigyésének hatalmát, a' melly a' magánál nem alább való

ajánl tinéktek, a' melly szerint nem tsak le fog a' gonofzság állorczájából vetkeztetödni, hanem meg is fog büntetödni, és az ártatlansággal együtt a' Vallás is gyözedelmeskedni fog."

A' *Pedemontiumi* és *Szabaudiai* Fr. tudósítá-
sok ízerént, az *Excisalpina* Respublika törvény-
tévö tanátsainak néhány tagjai, a' *Majlandban* volt
Fr. követ, és 2 Directorok, Majus 8-dikán *Cham-
beryban*, 's onnan *Grenoble* városában mentének,
két más Directorok, és 4 Ministerek a' követke-
zett napon várattattak oda; hanem az 5-dik Dire-
ctor, és a' financiális Minister *Majlandban* marad-
ván a' gyözedelmes oltalma alá adták magokat.
A' *Turinban* volt Fr. Commissarius polgár *Aymár*,
ekként irt Május 8 dikán *Párisba*: Ma ugymond
egy Cisálpinus Directort és egynéhány deputá-
sokat, a' Respublica Directoriumjának nevébenn
az Alpeseznek tetején, sajtal és tojársal meg ven-
dég lettem, 's egyszersmind a' szabadtság barát-
jainak gyözhetetlen vitézségeért, és bizonyos gyö-
zedelmeiért is ittunk. — (Tedd hozzá a' csatának
helyéről való fúttunkban.)

A' Fr. armádiának fő hadi szállása Május 7-di-
kén *Turinból Alessandriába* tetetödött által. A'
Turini Kastélyba Fr. katona őrizet helyheztette-
tett, a' várasnak őrizete pedig a' 12,000 főből
álló polgár katonaságra bízott. — *Müjset* Fr.
Commissarius Majus 6-dikán, minden Fr. hivata-
losokkal együtt oda hagyta *Turin* várását. An-
nakelőtte mintegy 40 *Pedemontiumi* Nemesek, *Ca-
rignan* Herczeggel együtt meg fogattatván Fr. Or-
szágba küldettek.

Mayland várossának Cs. Kir., és Orosz sere-
gek által, Aprilis 30-dikán lett el foglaltatásáról,
következendö tudósítást olvasunk a' közönséges
levelekben.

Minekutánna *Lecco* mellett a' Francziák meg-
ve retettek, és az Auszriakusok az *Adda* folyó vi-
zen egynéhány helyen által költöztek volna: min-
den ingó bingö jószágaikat pénzé tévén a' Direc-

torok, a' törvény tévő tanátsnak nagyobb részé-
vel egyetemben, *Aprilis 27-dikén* dél előtt 9 óra-
kor onnan el takarodtak, az ott vólt Francziák is
el illantottak, 's végtére éjjeli 10 óra után, a' Fr.
követ, és fő Commissarius is minden hozzájuk tar-
tozókkal együtt egy Fr. lovas osztály sereg fede-
zése alatt *Turinba* mentek.

Más nap reggeli 9 órakor 600 Fr. vadász ka-
tonák indultak *Monza* felé az *Austriacusok* ellen,
de allig mentek a' várastól egy fertály óránira,
a' midőn már vissza térni, és a' *Maylandi* kastély-
ba bé menni parantsoltattak. Néhány szempillantá-
sok múltán két Fr. huszár nyargalt bé a' *Porta*
Orientale uevü kapun, azt a' hirtvivén oda magok-
kal, hogy nem sokára oda fognának az *Austriai*
katonák érni, a' minthogy fél óra múlva azután
bé is mentek oda egynéhány *Kozákok*, a' kiknek
kevés bizodalmok lenni láttatott a' lakosokhoz;
utánnok Magyar huszárok is érkeztek, a' kik az
elsőbbekkel együtt rész szerént a' kapu mellett ál-
lapodtak meg, rész szerént az utzáknak visgala-
sára mentek. Látván a' nép, hogy mindenek tsen-
desléggel folyának, tsupportossan futottak az utzák-
ra, le hányták, 's labaikkal taposták a' *Cisalpinai*
kokárdákat, 's illyetén örvendező kiáltásokkal
harsogtatták a' levegő eget: *Ellyen a' Császár,*
halál a' Jakobinusokra! azután *Császári*, az az, sárga és
fekete színü kokárdákat raktak kalapjaik mellé, 's
gazdagon meg ajándékozták a' benn vólt *Kozá-*
kokat.

Az oda való Érsek, és a' provisoria Kormány-
széknek néhány tagjai kotsikra ülven, 's eleibe men-
vén a' győzedelmeseknek, Gr. *Suwarow* Feldmar-
salt meg köszöntötték, a' ki őket egész tisztelettel
és nyájassággal vévén, így szollott az Érsekhez:
En, ugymond, a' vallásnak helyre állítására, a' Sz.
Pápának szentséges helyébe való vissza helyhezttetésé-
re, és a' Fejedelmi méltoságnak vissza szerzésére
jöttem ide Kegyelmed, és a' Kigyelmed rangjabeliek is
légyenek nékem ebben segítségül. — A' város depu-

tatusainak így felelt: Örvendek, hogy illy barátságosan meg köszöntöttek, és fogadtak engemet, kívánom hogy a' Kigyelmekek sziveknek gondolatjai, külső beszédjeikkel is meg egyezzenek. Az alatt szüntelen így kiáltozott a' nép; *Éllyen Éllyen a' Császár, vesszenek el a' Jacobinusok!* azokat a' patriotákat, a' kik magok gondolatlanfágokból közötök meg jelentek, szidták, motskolták, és veressel is illették: Egy *Ruscatti* nevű hires patriotát a' *Kozákok* eleibe vivén, így kiáltoztak: *Öllyétek meg ötöt, bizonyossan meg is ölték volna, ha néhány Magy. huzárok ki nem mentették volna kezekből.* — Az után a' republikánusi czimerekre rohant a' nép, ki vágta a' szabadság fáit, öszve tördelte a' Mars mezején fel állittatott szabadság oszlopát, és a' város közepén állott *Brutus* statuját illetően nevetséges kiáltozások közt: *eh viva l'albero di liberta!* az az, *éllyen a' szabadság fája!* és, *el viva il popolo Sovrano!* az az, *éllyen a' felsőséggel biró nemzet.* Dél után 2 órakor az *Érsek* a' városba vissza térvén szüntelen így kiáltozott eleibe a' sokaság; *Éllyen a' Császár! Éllyen a' vallás!* Ezen szempillantástól fogva sok gyalog és lovas katonáság ment bé a' városba, a' kik minden kapukat és utzákat el foglaltak, nagy részént pedig a' város környékén telepedtek le. — Este tájban Gr. *Suwarow* is meg jelent lóháton, a' következett éjjel az egész város ki vólt viiágositva 's. a' t.

A' következett napon, a' nevezett Feldmarsal jelenlétében *Te Deum laudamus* tartatott a' fő templomban. Mind oda lett bé menetelekor, mind abból lett ki menetelekor *Eh viva* kiáltással követte ötöt a' nép. Azután két hirdetmény tétetett a' városban közönségesse; az *elsöben* arra intette a' provisoria kórmányszék a' népet, hogy minden személyes bosszuállástól szünnyék meg, 's engedjenek meg el téveledett polgár társaiknak, a' ki ellenkezőképen tselekezik, hadi fenyték szerént fog meg büntettetni. — A' *második* által széllyel

oszlatta *Melas* lovas Generalis a' nemzeti gardistákat, el szedette töllök fegyvereiket, 's mindeneket előbbi lábra állított.

Helvétziai Respublika.

A' Helvétziai Directorium parantsolatjából ama hires Tigurumi Predikátor *Lavater*, Bádenben való mulatásakor meg fogattatott, minden irasai el petsételtettek, maga pedig el vitetett, de hová, nem tudatik. — Sokféle okai mondatnak ezen szerentsétlenségének, és egyik így, másik másként szól azokról.

A' Cs. K. truppoknak *St. Gallenbe* lett bé rúkolásoknak alkalmatosságával, közönségesen ki hirdettette azt *Gr. Rosenber* Gen. Major, hogy a' Fels. Császár semmi ellenséges indulattal nem viseltetik a' Helvétusok eránt; sőt azon igyekezik, hogy régi nemzeti szabadságokba vissza helyhez-tetődjenek. — A' *St. Galleni* környékről egymás után mind el takaródtak a' Francziák, és Konstan-tziából lett éjjeli ki marfirozásokkor, minden lármat el akarván távoztatni, az ágyúknak kerekeit, és a' lovaknak patkóit is rongyokkal tekergették bé. — Minden Helvétziai helységekben örömmel fogadtatnak a' Császári Kir. seregek.

B. Hocze F. M. L. 16000 főből álló osztály seregével a' *Zürchi* = *Gr. Bellegarde* pedig, az *Uri*, *Sviczi* és *Glarusi* Cantonokba marfiroznak. — Az *Appenzel* Cantonbeliek felettébb örvendnek a' Francziáknak onnan lett kiköltözéseken, fel szabadulván azon sok requisitio, és contributió alól, a' mellyekkel eddig sanyargattattak. — A' Francia Ex-Duna armádia *Franche Comtebe* vonnya magát vissza, semmi várak nem lévén annak határjain.

Német Ország.

A' Fels. Svécziai Kir. Udvar következő

Foglalatú rescriptumot küldött Aprilis 24-ikén a'
Regenspurgi Imperiális Diétához:

„Minekutánna Ő Császári Felsége a' jelenvaló háborúnak kiütése után, a' *Rastadi* Congressust a' constitutióval meg nem egyezőnek lenni jelentette, és maga meg hatalmazott ministerjét onnan visszahíván, azon Congressust felbontotta volna: semmi N. Birodalombeli Statusoknak követjeik nem maradhatnak többé ottan, a' Birodalom fejének tartozó engedelmeffég meg sértődése nélkül.

En úgy hiszem, hogy a' jelenvaló háborút valószínűséggel a' N. Birodalombeli háborúnak kell tartani; olyannak t. i., a' minéműnek lenni már annakelőtte is ki jelentetett. És, minthogy olly véggel gyüllött öszve a' Congressus, hogy az elmúlt fegyver szűnés alatt a' következő békeségnek elközlésére nézve alkudozzon: úgy találom, hogy most ismét előbbi mivóltokra tértenek vissza a' dolgok. Ahozképest minden Német Birodalombeli tagnak első köteleffége ez, hogy a' maga contingentiajának ki állítása által, a' jelenvaló háborúban részt vegyen, és az én értelmem szerént, egyetlen egy tag sem vonhatja magát ki ezen köteleffég alól, azokon kívül, a' kik sem birodalmoknak fekvése, sem tehetetlenségek miatt abban nem részesülhetnek. Más különböző értelmet nem tsak jóvá nem hagyhatok, sőt inkább a' közönségesen bévétetődött, és hittel megpészteltetett Birodalombeli Constitutióval ellenkezőnek lenni tartom azt.,

„Annakokáért leg főbb köteleffégünk a' legyen, hogy a' mi fejünknek tartozó engedelmeffégünk, és a' Constitutióhoz való ragaszkodásunk által igyekezzük a' mi törvényes szabadságunkat fenn tartani, 's igasságos jussainkal a' lehetőségig élni. Talán azt gördithetné ennek ellenére valaki, hogy néhány N. Tartományoknak hasznok és bódogságok az úgy nevezett neutralitást, azaz, az egyik részre való sem hajlást kívánnyák; de mivel már én azokat az uralkodókat és tartományokat ki vet-

tem, a' kik, és a' mellyek szoros környülállásaik miatt a' háborúnak terheit nem viselhetik, semmi kifogást nem látok azokra nézve, a' kik hasonló mentséggel nem élhetnek. És ha teherrel 's költséggel lenne is a' háborúban való részvétel öszve köttetve, még is mindazáltal semmi igaz ok nem volna tett ígéreteknek meg rontására; éppennem, ha szinte tulajdon hasznunknak meg gondolása vezetne isbennüket arra, még is mindazáltal mind a' mi magunk, mind öseink magok le kötelezéseket méltó tekintetben kellene tartanunk. Ez által, 's nem az egymástól való elválás, és a' fő eránt való engedetlenség által lehet a' Birodalomnak valóságos egészségét fenn tartani. Hát ugyan nem nagy háladással tartózkodunk e' a' Császárnak, a' ki ámbár az elsőbb birodalombeli háború után mindjárt magának és hiv népének hagyatott is, meg is, 5 elztendökig folytatta a' háborút? És bátor a' Frantzia Respublikával kötött békesége a' Birodalom köz hasznának nem felelt legyen meg egészen mindazáltal talán onnan származott ez is, hogy minekutánna a' fő el hagyatott volna, nem vólt többnek mivelésére köteles.,,

„Minthogy mi uralkodók hivséget és engedelmefféget kívánunk jobbágyainktól tehát nekünk is köteleffégünkben áll a' mi magunk le kötelezésének tudni illik a' F. ges Császárhoz mint a' Német Birodalom Fejéhez tartozó engedelmeffégünknek bé töltése által másoknak jó példát adni. — 'S ugyan mifoda haszna is vólt a' neutralitásnak? Méltó tekintetben tartatódotte e' az? Nintsenek e' elegendő újj esetek, a' mellyek annak ellenkező vóltáról bennünket meg győzhetnének? Minthogy pedigén részemről legnagyobb meg elégedésemmek tartom köteleffégemnek szoros bé tellyesítését: nem uézhetem többé bé hűnt szemekkel a' közönséges halgatást, sőt inkább igen artalmasnak tartom azt, 's leg nagyobb meg jutalmaztatásomnak lenni ismérem azon halgatásnak meg rontását. Az a' ki az ember szivének titkait jól látja, ítéljen meg

engemet, valósággal fogja tapasztolni, hogy én nem más ditsőffég kívánása által vezéreltettem a' jelenvaló lépés tételre, hanem abbeli kívánságom által, hogy a' Német Birodalmat előbbi egyességére, belső bizodalomára és valóságára vissza vihessem. Én tehát minden Statusbeli társaimnak tudtokra adom, hogy én mától fogva mindenkor készen vagyok mint *Pomeraniai* Hertzeg az én Contingentiámat marfiroztatni, 's óhajtom, hogy minden jó gondolkozású tagjai az Imperiumnak, kiváltképen pedig azok, a' kiknek elegendő erejek vagyon a' hatóságos segítségére, ugyan azont miveljék."

A' *Palatinátusi* Vál. Fejedelem 's egyfzersmind *Baváriai* Herczeg, minden hiv jobbágyai iránt való részre hajlástól üres jó indulatját, és szeretetét ki nyilatkoztatni akarván, következő rescriptumot adott ki Majus 16-ikán:

„Minthogy ő Választó Fejedelemsége minden jobbágyaihoz, minden vallásra való tekintet nélkül, egyenlő atyai szeretettel viseltetik, és a' Statuszolgáinak választásokban, nem a' választatandó férfiúnak vallasára, hanem egyedül annak érdekeire kiván tekinteni: kívánnya ő Választó Herczega a' Lutheránus Consistoriumot, és az egész Palatinátusbeli Evangelikus jobbágyait arról bizonyosfokká tenni, hogy mindnyájokat tökéletes védelmezése alá veszi, és egyházi állapotjoknak megjobbítására czélozó fel tételeiket el is várja; de csak azokat, a' mellyek mostan végbe vihetők, és a' mellyek a' több Palatinátusban lévő egyházi gyülekezeteknek constitutionális jussaikkal nem ellenkeznek. — Költ *Monachiumban*, *Aprilis* 16-dikán 1799-dikben, *Maximilián József*, *Választó Fejedelem*.

A' *Hessen-Casseli* Landgróf tartományaiban igen háborúsak a' környüllállások. Egy Cabinetbeli írása által minden helységek előljáróinak meg vagyon parantsoltatva, hogy Május 19-dik napjára minden fegyvert fogható ifjakat és alkalmas lovakat ki állítsanak a' mustrára, szedjék öfzve a'

tereh hordó, Artilleriát vonó és tár szekerbe való lovakat és szolgákat, a' kiket Majus 20-dikán adjának által a' companiák fejeinek. Minden tartománybeli regementek parantsolatot vettek az iránt, hogy Majus 25-dik napjára a' Gárnizonos helyekenn meg jelennyenek. A' *Hesszen-Casszeli* határokon mindenütt ki ásattattak a' neutralitást jelentő oszlopok.

Franzia Respublika.

A' 18-dik Majusi Fr. officialis levelekből azt olvassuk, hogy a *Bresti* kikötő helyből Aprilisnek 26-dikán ki evezett Fr. flotta, Majus 4-dik napján már a' *Cadixi* vizeken, a' Lord St. *Vincent* alatt lévő Anglus flotta előtt, a' *Gibráltári* szoros tengerből, 12 mértföldnyire lenni látatott, 's úgy tett, hogy azon nap ellenkező fogna az Angliai flottának lenni; de allig állott a' Fr. flotta tsata rendbe, midőn már erős szélvész támadott a' tengeren, 's időt engedett az Anglus Admirálisnak a' tsata el távoztatására. Illyenképen semmi reményfége nem lévén *Bruix* Fr. Admirálisnak az Angliai flotta elérésére, a' *Gibráltári* szoros tengeren a' közép tengerbe bé ment, és Majus 7-dikén már a *Chartagenai* kikötő hely előtt vólt. — Az az 5 hajóból álló Spanyol hajó fereg osztály, a' melly *Rochesort* szomszédtságában, az *Aixi* szigetre ki szállott, Aprilis 29-dikén evezett ki Galliziának *Ferrol*i kikötő helyéből; de még akkorig reá sem akadt a' *Bresti* flottára.

A' *Redacteur* nevű officialis újság levélnek 16. Májusi darabjába egy levél vagyon bé iktattatva, mellyet *Massena* fő vezér Majus 10-dikén irt és küldött a' Fr. Directoriumhoz, 's abban környülállásosan elől adja azokat a' győzedelmeket, a' mellyeket az ő vezérlése alatt lévő truppok a' Helvétziai Insurgenseken vettének. Felettébb ditsekedik azokkal, holott végtére is meg vallotta azt, hogy nem minden Insurgensekhez férhetett; hogy még most is nagy számmal légyenek; és hogy az Aultriai armádiának előbbre való nyomulása mi-

att veszedelmére lehetnek azok a' Fr. truppoknak.

A' 200-zak Tanácsának 13-dik Májusi gyűlésében igen keményen szólott *Dübois-Dübais Scherer* Generál ellen, 's egy áttalában néki tulajdonítja a' Fr. armádiának Olasz Országgi szerentsétlenségeit. Sőt azt is hirdetik néhány külföldi levelek, hogy szoros számadásra vonta volna őtet az 500-zak Tanácsa.

A' Fináncziális Commissiónak nevében nagyon ki költ polgár *Berlier*, Május 15-dikén, a' hadi Departementumban lévő vissza élések ellen. Azon incompletus állapotjában, úgymond ő, a' mellyben a' requisitio alá vettetett legénységnek öszve hivattatása előtt, a' múlt ősszel volt a' Fr. armádia, az *Egyiptomi és Hollandiában* lévő armádiákon kívül, mindenkor 437,000 emberre fizetődött ki a' zsold, és a' 66,000 főből álló lovasság alá való lovaknak tellyes számra való tétetése végett, nem régiben is 40,000 lovat kellett venni. Végtére azt javasolta *Berlier*: 1). Hogy küldettesen a' Directoriumhoz követtség, és kérettesen az eránt való tudositás, miként folytatta legyen *Gen. Scherer* maga hadi ministeri hivatalját. 2). Hogy a' jelenvaló szempillantásban minden hivatalosoknak, még a' Directoroknak és a' két Tanácsok tagjainak fizetésekől is, ha 3000 liverre nem megyen 5, ha pedig fellyebb megyen 10 vonattasék le százból. Mind a' két fellelt helybe hagyták a' törvénytévő Tanácsok.

Angereau Gen., a' Spanyol Ország határain, *Perpignanban* táborozó Fr. armádiának vezérje, az 500-zak tanácsának tagjává válalztatott. Fel is válalta ő ezen hivatal, ugy mindazáltal, hogy addig mig rongált égéllege helyre nem áll ő Párisba nem mehet.

Nagy Britannia.

Május 15-dik napján, még senki sem tudja *Londonba* bizonyosan, hová ment legyen a' *Bresti* Fr. flotta, és *Lord Bridport* is, a' segítségére küldetett hadakozó hajókkal együtt a' *Cleari* hegy fokánál, *Irlandiának* partjai körül, vigyázott.

Lord *Cornwallis* Irlandiai Vice Király is, azon esetre, ha a' Francziák ott ki szállának, meg tette a' védelmezésre szükséges intézeteket. Sőt Anglia Országának tengeri partjai is védelmező állapotba tétetődtek, 's minden Angliai kikötő helyekben lévő, de azokból ki evezni szándékozó kereskedő hajóknak meg vagyon parantsoltatva, hogy a' meddig bizonyos hir nem menne a' *Bresti* flottának hol lételéről, addig ki ne evezzenek azokból.

A' Lord *Bridport* flottájától egy hajó, egy olly Fr. posta hajót fogott el a' tengeren, a' mellyen a' Fr. Kormányzéknek Fr. flotta Admirálisához intézett levelei találtattak. Ezekben mindenütt az Irlendiába való ki szállásról vólt emlékezet.

Az el fogatott Fr. hajónak Kapitánya egy tsomó irást vetett a' tengerbe, mellyet az Anglus matrozok ki fogván fel bontották, 's úgy találták, hogy azon levél egy Irlandiában lévő Fr. brigadiros Generalishoz vólt intézve, 's tudtára adottott hogy a' *Bresti* flotta számos hadi néppel szándékozik Irlandiába ki szállani. Hihetőképen olly véggel jadzottatták a' Francziák ezen levelet az Angliai Kormányzék kezébe, hogy az által el titkolhassák a' Fr. flottának valóságos szándékát.

Azonközben a' *Cadixi* Spanyol kikötő hely előtt vigyázó Lord *Vincent* segítségére 5 linea hajó küldetett a' *Plymouthi* kikötő helyből. Ezen Admirális flottája 16 hajóból áll; a' közép tengerben, *Nelson* Admirál vezérlése alatt 6 linea hajók; *Máltánál* 3; *Minorcánál* 1; *Alexandria* előtt 3. Anglus linea hajók vagynak, a' Portugalliai, Nápolyi, Orosz, és Török hajókon kívül. — *Katzowoff* Orosz Admirál 2 linea hajóval 's egy fregattal ment a' *Yarmouthi* kikötő helyből a' közép tengerbe.

* * *

A' közelebb múlt postán költ Magy. Kurir 44-ik darabjának utólsó lapján, felölről számlalván, a' 8-ik sorban, ezen két szó között álló és hadi ez az ige Orosz ki maradt.